

Türkçe Öğretmen Adaylarının Dinleme Stillерinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Kafkas Üniversitesi Örneği) Berna ÜRÜN KARAHAN

Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi A.B.D., Kars.

e-posta: urunkarahan@gmail.com

ÖZET

Dilin temel becerileri, dil edinim sürecinin yapı taşlarını oluşturur. Dinleme becerisi bu yapı taşlarından biridir. Özellikle öğrenme-öğretme süreçlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi diğer beceriler gibi bu becerinin doğru edinimi ile ilgilidir. Bu nedenle bu becerinin öğrenme-öğretme süreçlerinde aktif olarak bulunan Türkçe öğretmenlerinin dinleme ile ilgili duygu ve düşünceleri dikkate alınmalıdır. Bu çalışmada Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stillerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Veriler; Jianying Lu (2005) tarafından geliştirilen, Maden ve Durukan (2011) tarafından Türkçe'ye çevrilen "Dinleme Stilleri Anketi (DSA)" ile toplanmıştır. Çalışmanın örneklemini Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü 3. ve 4. sınıflarda okuyan 98 öğrenci oluşturmuştur. Elde edilen sonuçlara göre: Türkçe öğretmen adaylarının; 17'si katılımcı dinleyici, 72'si pasif dinleyici, 9'u ise tarafsız dinleyicidir. Ancak, Türkçe öğretmen adaylarından herhangi bir öğrenci aktif dinleyici kategorisine girmemiştir. Ayrıca, sınıf, yaş ve cinsiyet değişkenlerine göre dinleme stilleri açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, dinleme stilleri, öğretmen adayı, beceri.

Examination Of The Listening Styles Of Turkish Teacher Candidates In Terms Of Various Variables (Case Of Kafkas University)

ABSTRACT

The main skills of the language constitute the milestones of the language acquisition process. Listening skill is one of these milestones. Like the other skills, the execution of learning-teaching processes in a healthy manner is related to the accurate acquisition of this skill. This is why listening-related feelings and thoughts of the Turkish teachers who are actively involved in the learning-teaching processes of this skill should be taken into account. The purpose of this study is to determine the listening styles of Turkish teacher candidates. The data were collected by using the "Listening Style Inventory" (LSI) developed by Jianying Lu (2005) and translated into Turkish by Maden and Durukan (2011). The sample of the study consisted of 98 students studying in 3rd and 4th year of the Turkish Language Department of Kafkas University, Faculty of Education. According to the results obtained, 17 of the Turkish teacher candidates were involved listeners, 72 were passive listeners and 9 were detached listeners. However, any student among Turkish teacher candidate did not fall into the category of active listener. In addition, a significant difference was not found in terms of listening styles based on year, age and gender variables.

Keywords: Turkish education, listening styles, teacher candidate, skill.

GİRİŞ

Anne karnında başlayan dinleme becerisi erken yaşlarda bireye anlama ve öğrenme kapılarını açar. Özellikle dilin edinimi sürecinde önemli bir rol taşıyan dinleme becerisinin doğru gelişimine dikkat edilmelidir (Emiroğlu ve Pınar, 2013; Okur ve Beyce, 2013; Özbay ve Melanlıoğlu, 2012).

Dilin dört temel dil becerisinden biri olan dinleme aynı zamanda iletişimin temel taşlarındandır. Bireylerin anlaşılabilmesi ve toplumda iletişimin güçlenmesi konuşma ve dinleme becerilerinin doğru edinimi ile gerçekleşir. Zaman içinde gelişen ve değişen koşullar dinleme ve dinlediğini anlama ile ilgili süreçleri de etkiler. Bu nedenle bireyin doğru dinlemesi ve dinlediklerini doğru anlaması iletişim süreçlerinin birçok dış etkenden arındırılması ile mümkün olur. Bu doğrultuda dinleme tanımlarına bakılacak olursa; "Bireyin dış dünyadan aldığı sesleri anlama sürecidir. Dinlemede önemli olan öğrenme çabasıdır. Çünkü dinleme bu amaç doğrultusunda gerçekleşir. Dinleyici önceden edindiği bilgilerle kavramları algılar. Bireyin dinlediği, öğrenmeye çalıştığı kavramlar eski kavramlarla pekiştirilerek dinleme ve öğrenme süreci gerçekleşir" (Özbay, 2010; s. 55).

Demirel ve Şahinel (2006; s. 72)'e göre dinleme: "konuşan kişinin vermek istediği mesajı, pürüzsüz olarak anlayabilme ve söz konusu uyarana karşı tepkide bulunabilme etkinliğidir. Dinleme, aynı zamanda öğrenme ve zevk alma yollarından biridir."

Bir diğer tanıma göre ise dinleme; "sözel bir girdiyi anlama ve yorumlama sürecidir. Bu süreç; içinde bulunduğumuz duruma, algıladığımız sözel girdiyi, bizim durumumuza göre değişmektedir" (Tazebay ve Çelenk, 2008; s.172). Tanımlardan da anlaşılacağı gibi dinleme; bir anlama ve anlamlandırma sürecidir. Bu süreç; bireyin içinde bulunduğu durumlara, kişisel özelliklerine ve konuyla ilgili tutumlarına göre değişir. Bu nedenle bireylerin beceri edinimi sırasında becerinin doğru öğrenilmesi kadar doğru öğretilmesi de önemlidir.

Dinlemenin bir anlama süreci olması onu işitme kavramından ayıran bir özelliktir. Demirel ve Şahinel (2006)'e göre; işitme ve dinleme kavramları birbirinden farklıdır. İşitme, isteğimiz dışı gerçekleşirken, dinleme, belli bir amaç doğrultusunda gerçekleşmektedir. Bu anlama süreci dinleme becerisinin aktif ve pasif yönlerini ortaya çıkarmaktadır. Akyol (2006)'ya göre dinleme dört türde incelenebilir. (a) Aktif dinleme, sadece bilgileri, düşünceleri akılda tutma değil; aynı zamanda dinlenen konu ile ilgili düşünce üretme ve bu düşünceleri söyleme anlamı taşır. (b) Stratejik dinleme, amaç anlamının derecesini yükselmektir. Stratejik dinleyiciler tahmin becerisi gelişmiş ve metindeki ipuçlarını etkin bir şekilde kullanırlar. (c) Diyalog ve sunuya dayalı dinleme, günlük insan ilişkilerinde oraya çıkan bir dinleme şekli (*göz kontağı kurma, dinlediğini hissettirme, konuşmacının sözünü kesmeme vb.*) olarak ele alınabilir. (ç) Amaçlı dinleme, başarılı bir dinleyici özelliğidir. Amaçlı dinleyici amacına ulaşmak için dinlediklerine belli noktaları önemserken bazı noktaları ise ihmal edebilir (akt. Maden ve Durukan, 2011; s. 104).

“Dinleme eğitimi verilirken dinleme öncesi, dinleme süreci ve dinleme sonrası yapılacak çeşitli etkinlikler aracılığıyla dinleme becerisi geliştirilebilir. Dinleme stillerinin bilinmesi ve öğrencilere olumlu dinleme stillerini uygulama fırsatı verilmesi dinleme eğitimine katkı sağlayabilir. Eğitimciler tarafından beynin işlevlerinin bilinmesi ve dinleme becerisinin geliştirilmesi için uygun etkinliklerin planlanması dinleme eğitimine yardımcı olabilir” (Epeçan, 2013; s. 344).

Dinleme türleri ayrıştırıcı, iletişimsel, estetik, bilgi için ve eleştirel dinleme olmak üzere beş alt başlıkta sınıflandırılabilir (Özbay, 2009; 91-139). Tazebay ve Çelenk (2008)'e göre etkin dinleme becerisini kullanan birey, kendi duygu ve düşüncelerinden arınarak dinlediklerinden anlamlar çıkarabilir. Aynı zamanda anlatılanlar içinde asıl meseleyi kavramaya yardımcı olur.

Bu çalışmada dinleme / dinleyici stilleri şu dört alt başlıkta ele alınmıştır:

1) Aktif dinleme / dinleyici: Başkaları konuşurken tüm dikkatini vererek dinler. Yüksek enerji ile dinler, konuşucuyla doğrudan göz teması kurar.

2) Katılımcı dinleme / dinleyici: Konuşmacının sözünü ve amacına dikkat eder. Konuşmanın amacını kavradığında konuşma eylemine geçer. Aralıklı olarak dinlemeye sonra tekrar konuşmaya başlayabilir.

3) Pasif dinleme / dinleyici: Karşısındaki kişi konuşmasını tamamlamış gibi durur. Konuşma eylemine dikkat etmez. Konuşmacı-dinleyici ilişkisini kurmaz. Nadiren söz alır ve konuşur.

4) Tarafsız dinleme / dinleyici: Konuşma esnasında alıcı konumunda değildir. Konuşma sürecinde ilgisiz ve dikkatsizdir. Sıkılgan ve huzursuz tavırlar sergiler. Doğrudan göz teması kurmaktan kaçınır. Konuşmanın içeriğine dikkat etmez (Maden ve Durukan, 2011; s. 105).

Çalışmanın amacı

Dilin dört temel dil becerisinden olan dinleme, bireylerin toplumda birbirleri ile iletişim kurabilmeleri, kendilerini ifade edebilmeleri için gereklidir. Bu becerinin edinimi ve bu beceri ile ilgili doğru ya da yanlış kullanımlar anlama-anlatma süreçlerini de olumlu ya da olumsuz yönde etkiler. Özellikle bu becerinin öğretimi görevini üstlenecek olan öğretmen adaylarının bilgi birikimleri ve tutumları önem kazanmaktadır. Çünkü dinlerken içinde buldukları duygu ve düşüncelerin ve bu doğrultuda bireylerin nasıl dinlediklerinin, dinleme ve sonrasında anlama sürecini etkileyen sonuçlarının dinleme stilleri bakımından ne derecede etkilendiği araştırmaya değer bir durumdur. Bu çalışmada Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stilleri ve bu stillerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu anlamda alanyazında var olan sınırlı sayıda çalışmalara (Maden, Durukan, 2011; Tabak, 2013) katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu amaçla; Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stillerinin (aktif, katılımcı, pasif, tarafsız) ne düzeyde olduğu ve yaş, sınıf, cinsiyet gibi değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

YÖNTEM

Bu araştırma, Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stilleri ve bu stillerin çeşitli değişkenler ile ilişkisini belirlemeye yönelik olarak tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. “Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır” (Karasar, 2010, s. 77). “Tarama araştırmalarında amaç; çok sayıda katılımcının görüş ya da özelliklerinin belirlenmesidir” (Büyükoztürk, 2008, s. 248).

Evren ve örnekleme

Çalışmanın örneklemini Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde 2015-2016 öğretim yılında 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören 98 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 1.

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin demografik özellikleri

Demografik Özellikler	Frekans (f)	Yüzde (%)	
Cinsiyet	Kız	50	51,0
	Erkek	48	49,0
	Toplam	98	100,0
Yaş	1(19,20,21,22,)	67	68,4
	2(23,24,25,26)	31	31,6
	Toplam	98	100,0
Sınıf	1 (3. Sınıf)	51	52,0
	2 (4. Sınıf)	47	48,0
	Toplam	98	100,0

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stillerini belirlemek amacıyla Jianying Lu (2005) tarafından geliştirilen “Dinleme Stilleri Anketi (DSA)” veri toplam aracı olarak kullanılmıştır. Anket, Maden ve Durukan (2011) tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Ankette, dinleme stillerini belirleyici 10 madde bulunmaktadır. Anket, 1-Hiçbir Zaman, 2-Sık Sık, 3-Bazen, 4-Genellikle, 5-Her zaman şeklinde 5’li likert tipte derecelendirilmiştir. Anket 5’den 1’e doğru derecelenmiş ve analiz sürecinde de bu şekilde değerlendirilerek dinleme stilleri belirlenmiştir. Ancak anketteki 2 madde olumsuz ifade içermeleri nedeniyle (2, 8) tersten puanlandırılmıştır. Ankette elde edilen verilerden dinleme stilleri aşağıdaki puan aralıklarına göre belirlenmiştir. Anket aracılığıyla (45- 50) Aktif Dinleyici, (38-44) Katılımcı Dinleyici, (28-37) Pasif Dinleyici ve (0-27) Tarafsız Dinleyici stillerine sahip olanlar tespit edilmiştir.

Verilerin analizi

Bu çalışma nicel bir çalışma olarak tasarlanmış ve verilerin analizinde nicel veri analizi teknikleri kullanılmıştır. Öncelikle; öğrencilerin gönüllülük esasına bağlı olarak uyguladıkları anketler toplanarak veriler SPSS 20 programında girilmiştir. Daha sonra SPSS 20 programı kullanılarak analizler yapılmıştır. Sonuca ulaşmak için SPSS 20 programında frekans, yüzde alınmış ve ki-kare analizleri yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar bulgular ve yorum bölümünde verilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Çalışmada, Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stilleri (aktif, katılımcı, pasif, tarafsız) açısından ne düzeyde olduklarının tespiti için frekans ve yüzde alınmış ve ki-kare testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.

Dinleme stillerine ilişkin bulgular

Dinleme Stilleri	Frekans(f)	Yüzde (%)	χ^2	p
Katılımcı	17	17.3	72,020	,000
Pasif	72	73.5		
Tarafsız	9	9.2		
Toplam	98	100		

$p < 0,05$

Türkçe öğretmen adaylarının 17’si katılımcı dinleyici, 72’si pasif dinleyici, 9’u ise tarafsız dinleyici olduğu tespit edilmiştir. Ancak, Türkçe öğretmen adaylarından aktif dinleyici kategorisine giren olmamıştır. Bu dikkat çeken bir sonuçtur. Zira bu beceriyi öğretecek olan öğretmen adaylarının bu alanda daha iyi sonuçlar almaları gerekmektedir. Bunun yanında, Türkçe öğretmen adaylarının sahip oldukları stilleri açısından aralarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bunlara ek olarak pasif dinleyici sayısının fazla olması Türkçe öğretmen adayları açısından olumsuz bir sonuçtur.

Çalışmada, Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stillerinin, cinsiyet değişkenine göre elde edilen bulgular tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.

Cinsiyet değişkenine göre dinleme stilleri

Dinleme Stilleri	Erkek	Kız	Toplam	χ^2	p
Katılımcı	8	9	17	1,074	,584
Pasif	37	35	72		
Tarafsız	3	6	9		
Toplam	48	50	98		

p < 0,05

Türkçe öğretmen adaylarından 48 erkek öğrencinin; 8'i katılımcı dinleyici, 37'si pasif dinleyici ve 3'ü tarafsız dinleyicidir. 50 kız öğrencinin; 9'u katılımcı dinleyici, 35'i pasif dinleyici ve 6'sı tarafsız dinleyicidir. Elde edilen sonuçlara göre; Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stillerinin, cinsiyet değişkenine göre herhangi bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Çalışmada, Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stillerinin, yaş değişkenine göre elde edilen bulgular tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Yaş değişkenine göre dinleme stilleri

Dinleme Stilleri	1(19,20,21,22)	2(23,24,25,26)	Toplam	χ^2	p
Katılımcı	13	4	17	2,936	,230
Pasif	50	22	72		
Tarafsız	4	5	9		
Toplam	67	31	98		

p < 0,05

Türkçe öğretmen adaylarından 1. Gruba dâhil olan 67 öğrencinin; 13'ü katılımcı dinleyici, 50'si pasif dinleyici ve 4'ü tarafsız dinleyicidir. 2. Gruba dâhil olan 31 öğrencinin; 4'ü katılımcı dinleyici, 22'si pasif dinleyici ve 5'i tarafsız dinleyicidir. Elde edilen sonuçlara göre; Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stillerinin, yaş değişkenine göre herhangi bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Çalışmada, Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stillerinin, sınıf değişkenine göre elde edilen bulgular tablo 5'te verilmiştir.

Tablo5.

Sınıf değişkenine göre dinleme stilleri

Dinleme Stilleri	3. Sınıf	4. Sınıf	Toplam	χ^2	p
Katılımcı	8	9	17	3,568	,168
Pasif	32	40	72		
Tarafsız	7	2	9		
Toplam	47	51	98		

p < 0,05

Türkçe öğretmen adaylarından 3. Sınıfta öğrenim gören 47 öğrencinin; 8'i katılımcı dinleyici, 32'si pasif dinleyici ve 7'si tarafsız dinleyicidir. 4. Sınıfta öğrenim gören 51 öğrencinin; 9'u katılımcı dinleyici, 40'ı pasif dinleyici ve 2'si tarafsız dinleyicidir. Elde edilen sonuçlara göre; Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stillerinin, sınıf değişkenine göre herhangi bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

SONUÇ ve TARIŞMA

Bu çalışmada Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stilleri ve bu stillerin çeşitli değişkenler açısından durumu araştırılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında; Türkçe öğretmen adaylarının 17'si katılımcı dinleyici, 72'si pasif dinleyici, 9'u ise tarafsız dinleyici olduğu tespit edilmiştir. Ancak, Türkçe öğretmen adaylarından aktif dinleyici kategorisine giren olmamıştır. Bu sonuç önemlidir. Çünkü dil becerileri bir bütündür. Bu becerileri öğretecek olan öğretmen adaylarının bu alanda daha verimli olması gerekir. Bunun yanında, Türkçe öğretmeni adaylarının sahip oldukları stilleri açısından aralarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Alanyazında bu bulgumuzu destekleyen bir çalışmaya rastlanmıştır (Maden ve Durukan, 2011). Ayrıca pasif dinleyici sayısının fazla olması Türkçe öğretmeni adayları açısından olumsuz bir sonuçtur.

Bunun yanında çalışmadan elde edilen diğer bir sonuç ise; cinsiyet değişkeni açısından, Türkçe öğretmen adaylarından 48 erkek öğrencinin; 8'i katılımcı dinleyici, 37'si pasif dinleyici ve 3'ü tarafsız dinleyici olduğu, 50 kız öğrencinin ise; 9'u katılımcı dinleyici, 35'i pasif dinleyici ve 6'sı tarafsız dinleyici olduğudur. Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stillerinin, cinsiyet değişkenine göre herhangi bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Benzer çalışmalarda aynı sonuçlar dikkat çekmiştir (Maden ve Durukan, 2011; Dilekman, Başçı ve Bektaş, 2008; Tabak, 2013). Cinsiyetin anlamlı bir farklılık gösterdiği bir çalışmaya da rastlanmıştır (Cihangir Çankaya, 2012).

Yaş değişkeni ile ilgili elde edilen sonuçlara göre; Türkçe öğretmen adaylarından 1. grupta (19,20,21,22) olan 67 öğrencinin; 13'ü katılımcı dinleyici, 50'si pasif dinleyici ve 4'ü tarafsız dinleyicidir. 2. grupta (23,24,25,26) olan 31 öğrencinin; 4'ü katılımcı dinleyici, 22'si pasif dinleyici ve 5'i tarafsız dinleyicidir. Sonuç olarak, Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stillerinin, yaş değişkenine göre herhangi bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Sınıf değişkenine göre; Türkçe öğretmen adaylarından 3. sınıfta öğrenim gören 47 öğrencinin; 8'i katılımcı dinleyici, 32'si pasif dinleyici ve 7'si tarafsız dinleyici olduğu tespit edilmiştir. 4. sınıfta öğrenim gören 51 öğrencinin; 9'u katılımcı dinleyici, 40'ı pasif dinleyici ve 2'si tarafsız dinleyicidir. Elde edilen sonuçlara göre; Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stillerinin, sınıf değişkenine göre herhangi bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Alanyazında bu bulguyu destekleyen çalışmalara rastlanmıştır (Dilekman, Başçı ve Bektaş, 2008; Tabak, 2013). Bunlara ek olarak alanyazında dinleme stillerinin sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği çalışmalar da mevcuttur (Maden ve Durukan, 2011; Çetinkaya, 2011; Pehlivan, 2005).

Çalışmadan elde edilen sonuçlar; Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stilleri ve dinleme becerisine yönelik olumsuz edinimlere sahip olduklarını göstermektedir. Özellikle çalışma grubunda, dinleyici özellikleri açısından aktif dinleyici kriterlerine sahip öğrenci bulunmaması üzerinde durulması gereken bir sonuçtur. Bu konuda, öğrencilerin dinleme ve dinlediğini anlama süreçleriyle ilgili daha olumlu tecrübeler edinmesi sağlanabilir. Derslerde öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun uygulama ve öğrenme süreçleri yürütülebilir. Bunlara ek olarak öğrencilerin bu becerinin edinimi ile ilgili bilinçlendirilmesi, bu beceriyi sadece ders geçmek için değil hayat boyu ihtiyaçları olacağı bilgisini edinerek öğrenmeleri ve uygulamaları istenmelidir.

KAYNAKLAR

- Akyol, H. (2006). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cihangir Çankaya, Z. (2012). Dinleme becerisi ölçeği'nin yeniden incelenmesi: Psikolojik danışma ve rehberlik öğrencilerinin dinleme becerilerinin çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılması. *Ege Üniversitesi Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4).
- Çetinkaya, Z. (2011). Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 567-576.
- Demirel, Ö. ve Şahinel, M. (2006). *Türkçe ve sınıf öğretmenleri için Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dilekman, M., Başçı, Z., ve Bektaş, F. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2).
- Emiroğlu, S. ve Pınar N. F. (2013). Dinleme becerisinin diğer beceri alanları ile ilişkisi. *Turkish Studies*. Volume: 8/4, p. 769-782.
- Epçayan, C. (2013). Temel bir dil becerisi olarak dinleme ve dinleme eğitimi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11).

- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Maden, S., ve Durukan, E. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme stillerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- Pehlivan, K. B. (2005). “Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları üzerine bir çalışma”. *İlköğretim Online*, 4(2), 17-23.
- Okur, A. ve Beyce, E. (2013). Dinleme becerisinin kültürümüzdeki yeri ve dinleme eğitiminin önemi: Kutadgu Bilig örneği üzerinden. *Turkish Studies*. Volume: 8/4, p. 1099-1110.
- Özbay, M. (2009). *Anlama teknikleri II: dinleme eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özbay, M. (2010). *Anlama teknikleri II, dinleme eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özbay, M. ve Melanlıoğlu, D. (2012). Türkçe Öğretim Programlarının Dinleme Becerisi Bakımından Değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 7/1, 87-89.
- Tabak, G. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme stillerinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi/The Evaluation of Turkish Teacher Candidates' Listening Styles In Terms Of Some Variables. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(22), 171-181.
- Tazebay, A. ve Çelenk, S. (2008). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Maya Akademi Yayınları.

EXTENDED SUMMARY

INTRODUCTION

Listening, one of the four main language skills of language, is required for the individuals in the society to communicate with each other and express themselves. The acquisition of this skill and correct or wrong usages related to this skill affect understanding-narration processes negatively or positively. Especially knowledge and attitudes of the preservice teachers who will take on the task of teaching this skill gain importance. The purpose of this study is to examine listening styles of preservice Turkish teachers and review of these styles in terms of various factors. In this sense, this study is thought to contribute to the limited number of studies available in the literature (Maden, Durukan, 2011; Tabak, 2013). For this purpose, it was examined at what level are the listening styles of preservice Turkish teachers (active, participating, passive, neutral) and whether or not they differed according to variables such as age, class, gender.

In this study, listening / listener styles were examined under the following four titles:

1)Active listening / listener: He/she listens by paying full attention when others are talking. He/she listens with high energy and establishes eye contact with the speaker.

2)Participating listening / listener: He/she pays attentions to the statement and purpose of the speaker. When he/she comprehends the purpose of the speech, he/she proceeds to speaking act. He/she can begin to listen intermittently and speak again.

3)Passive listening / listener: He/she waits like the other person stopped talking. He/she does not pay attention to speaking act. He/she cannot establish a speaker-listener relationship. He/she rarely begins to speak and talks.

4)Neutral listening / listener: He/she is not in the position of a recipient during the speaking. He/she is uninterested and inattentive during speaking. He/she displays diffident and uneasy attitudes. He/she avoids establishing direct eye contact. He/she does not pay attention to the content of speech (Maden and Durukan, 2011; p. 105).

METHOD

This study was conducted in survey model for determining the listening styles of preservice Turkish teachers and relationship of these styles with various variables. “Survey models are research approaches aiming to describe a past or current situation in the way it exists” (Karasar, 2010, p. 77). “The purpose in survey models is to determine opinions or characteristics of many participants” (Büyüköztürk, 2008, p. 248).

Population and Sample

The sample of the study consisted of 3rd-and 4th-Year98 students in the academic year of 2015-2016 in Kafkas University Faculty of Education Turkish Education Department.

RESULTS AND INTERPRETATION

It was determined that 17 of preservice Turkish teachers were participating listeners, 72 were passive listeners, and 9 were neutral listeners. However, none of the preservice Turkish teachers fell into active listener category. This was a remarkable result. This is because preservice teachers who would teach this skill should have better results in this area. In addition, it was determined that there was a significant difference between the preservice Turkish teachers in terms of their styles ($p < 0.05$). Additionally, the fact that the number of passive listeners was high was a negative result in respect of preservice Turkish teachers.

8 of 48 students among male preservice Turkish teachers were participating listeners, 37 were passive listeners, and 3 were neutral listeners. 9 of 50 female students were participating listeners, 35 were passive listeners, and 6 were neutral listeners. According to the obtained results, it was determined that listening styles of preservice Turkish teachers showed no difference in terms of variable of gender. 13 of 67 students, who were included in Group 1, among preservice Turkish teachers were participating listeners, 50 were passive listeners, and 4 were neutral listeners. 4 of 31 students who were included in Group 2 were participating listeners, 22 were passive listeners, and 5 were neutral listeners. According to the obtained results, it was determined that listening styles of preservice Turkish teachers showed no difference in terms of age variable. 8 of 47 students who were studying in 3rd year, among preservice Turkish teachers were participating listeners, 32 were passive listeners, and 7 were neutral listeners. 9 of 51 students who were studying in 4th year were participating listeners, 40 were passive listeners, and 2 were neutral listeners. According to the obtained results, it was determined that listening styles of preservice Turkish teachers showed no difference in terms of variable of year.

CONCLUSION AND DISCUSSION

In this study, listening styles of preservice Turkish teachers and the situation of these styles in respect of various variables were examined. In the light of the obtained results, it was determined that 17 of preservice Turkish teachers were participating listeners, 72 were passive listeners, and 9 were neutral listeners. However, none of the preservice Turkish teachers fell into active listener category. This result was important. This is because language skills is a whole. The preservice teachers who would teach these skills should be more efficient in this area. In addition, it was determined that there was a significant difference between preservice Turkish teachers in terms of their styles ($p < 0.05$). There has been a study in the literature that supports the result of the present study (Maden and Durukan, 2011). Also, the fact that number of passive listeners was high was a negative result in respect of preservice Turkish teachers.

In addition, another result obtained from the study was that in terms of gender variable, 8 of 48 male students among preservice Turkish teachers were participating listeners, 37 were passive listeners, and 3 were neutral listeners; 9 of 50 female students were participating listeners, 35 were passive listeners, and 6 were neutral listeners. It was determined that there was no difference between listening styles of preservice Turkish teachers in terms of according to gender variable. The same results were remarkable in similar studies (Maden and Durukan, 2011; Dilekman, Başçı and Bektaş, 2008; Tabak, 2013). There has been also a study in which gender showed a significant difference (Cihangir Çankaya, 2012). According to the results obtained related to variable of age, 13 of 67 students who were included in Group 1 (19, 20, 21, 22), among preservice Turkish teachers were participating listeners, 50 were passive listeners, and 4 were neutral listeners. 4 of 31 students who were included in Group 2 (23, 24, 25, 26) were participating listeners, 22 were passive listeners, and 5 were neutral listeners. As a result, it was determined that there was no difference between listening styles of preservice Turkish teachers in terms of variable of age. According to variable of year, 8 of 47 students who were studying in 3rd year, among preservice Turkish teachers were participating listeners, 32 were passive listeners, and 7 were neutral listeners. 9 of 51 students who were studying in 4th year were participating listeners, 40 were passive listeners, and 2 were neutral listeners. According to the obtained results, it was determined that listening styles of preservice Turkish teachers showed no difference in terms of variable of year. No other study has been found in literature supporting this result (Dilekman, Başçı and Bektaş, 2008; Tabak, 2013). In addition, there have been studies in literature indicating that listening styles showed a significant difference in terms of variable of year (Maden and Durukan, 2011; Çetinkaya, 2011; Pehlivan, 2005).

The results obtained from the study showed that preservice Turkish teachers had negative acquisitions for listening styles and listening skill. The fact that no student had active listener criteria in respect of listener characteristics especially in study group was a result required to be emphasized. In this subject, it is possible to make students have more positive experiences related to listening and the processes of understanding the things they listen. Practice and learning processes appropriate for the interest and requirements of the students can be carried out in courses. In addition, the awareness of students should be raised about the acquisition of this skill and students should be requested to learn and implement this skill by obtaining knowledge that it is necessary not only to pass the course but also for whole life.